

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 13

Практичне заняття № 9

Тема: Математичний процесор MathCAD. Побудова графіків функцій.

Група ОП-21

Дата _____

Мета заняття:

1. Методична: удосконалення методики організації та проведення практичного заняття.

2. Дидактична:

1) Навчальна:

а) пояснити:

– послідовність дій під час побудови графіків функцій з однією змінною;

б) формувати навички:

– будувати графіки функцій з однією змінною;
– використовувати програмні засоби для здобування необхідних навчальних даних;

2) розвивальна:

а) формувати вміння чітко й лаконічно висловлювати думки;

б) розвивати логічне мислення студентів.

3. Виховна:

1) виховати в студентів пізнавальний інтерес до дисципліни й обраної спеціальності шляхом використання активних методів і прийомів навчання. Формувати впевненість у своїх силах.

2) виховання творчого підходу до роботи, бажання експериментувати.

3) виховати в студентів уважність, дисциплінованість під час роботи на ПК.

4) професійна орієнтація й підготовка до подальшої самоосвіти, до майбутньої трудової діяльності.

Вид заняття: *практичне*

Методи та форми проведення заняття:

- фронтальне опитування;
- виконання завдання, самостійна робота під контролем і за допомогою викладача.

Міжпредметні зв'язки:

Забезпечуючи: Основи інформатики, математика.

Забезпечувани: Вища математика, економіка.

Технічні засоби навчання, прикладні програми (додачки):

- 1) Персональні комп'ютери;
- 2) Мультимедійний проектор, екран;
- 3) Математичний процесор MathCad;
- 4) Програма Netop School;

Методичне забезпечення: Методична розробка – практична робота № 2, презентації, відеолекції, підручник (електронний) – матеріали сайту викладача: <http://msk.edu.ua/ivk> , конспект лекцій

Структура заняття

I.	Організаційна частина.....	2–3 хв
II.	Актуалізація опорних знань.....	3–7 хв
III.	Мотивація навчальної діяльності.....	1–2 хв
IV.	Інструктаж з техніки безпеки, інструктаж щодо виконання роботи...5 хв	
V.	Видача завдань для виконання роботи.....	2–3 хв
VI.	Виконання завдань студентами.....	30-35 хв
VII.	Оформлення індивідуального звіту виконаної роботи, підготовка висновків.....	10-15 хв
VIII.	Захист роботи.....	10-15 хв
IX.	Підведення підсумків заняття	3–4 хв
X.	Завдання додому	2–3 хв

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА

- відмітка в журналі відсутніх;

– перевірка готовності до заняття студентів, аудиторії, обладнання;

2. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Виконання завдань (вибірково визначається студент для виконання завдання, його монітор за допомогою програми NetopSchool та проектора відображається на великому екрані, інші студенти беруть участь в обговоренні завдання). Виконайте дії:

1) $1 + 3 - 7$;

2) $-(-2)$.

3) $1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5$;

4) $5 : 2$.

5) $5!$;

6) $|-10|$.

2. Дайте відповідь на запитання: «Як задати інтервал зміни аргументу функції?»

3. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Під час розв'язування задач, у яких використовується побудова графіків різноманітних функцій, нерідко припускаються помилки через неточність побудови, неврахування області визначення тощо.

Цих проблем можна уникнути, якщо скористатися спеціалізованими програмами. Тема сьогоднішнього заняття — «Математичний процесор MathCAD. Побудова графіків функцій».

4. ІНСТРУКТАЖ З ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ, ЩОДО ВИКОНАННЯ РОБОТИ

5. ВИДАЧА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Послідовність виконання роботи:

1. Запустите Mathcad. Відобразите необхідні панелі інструментів – «Стандартна», «Математика», «Калькулятор», «Обчислення», «Булева алгебра», «Графік».
2. Побудуйте графік степенної функції $y = kx^a$ (по варіантах, для кожного а):

№ варіанта	k	a ₁	a ₂	a ₃
1	0,2	½	2,7	-1
2	0,4	1/3	2,5	-1,5
3	0,5	¼	1,5	-2
4	0,7	1/5	1,4	-2,5
5	0,8	1/8	1,2	-3
6	1,2	1/10	5	-3,5
7	1,4	2	1/10	-4
8	1,6	3	0,3	-4,5
9	1,8	4	0,2	-5
10	2	5	0,4	-5,5
11	2,2	1,2	1/8	-6
12	2,5	1,4	1/5	-6,5
13	3	1,5	¼	-7
14	1/3	2,5	1/3	-7,5
15	1/5	2,7	½	-0,5

- *Степенна функція — функція $y = x^a$, де a (показник степені) - деяке дійсне число. До степенних часто відносять і функцію виду $y = kx^a$, де k — деякий масштабний множник. Існує також комплексне узагальнення степенної функції. На практиці показник ступені майже завжди є цілим або раціональним числом.*
- *Графіки степенної функції при натуральному показнику n називаються параболою. При $a = 1$ виходить функція $y = kx$, яка називається прямою пропорційною залежністю .*
- *Графіки функцій виду $y = x^{-n}$, де n — натуральне число, називаються гіперболами порядку n . При $a = -1$ виходить функція $y = k/x$, яка називається зворотною пропорційною залежністю.*
- *Якщо $a = 1/n$, то функція є арифметичний корінь ступені n .*

Примітка: хоч a і «деяке речовинне число», не слід забувати про область визначення функції. Так, якщо $a = \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{6}, \frac{1}{8}, \frac{1}{10}$ і т.д., то це $\sqrt[2]{\quad}, \sqrt[4]{\quad}, \sqrt[6]{\quad}, \sqrt[8]{\quad}$ і т.д., тобто під коренем не може бути число, рівне або менше 0.

3. Побудуйте графік показової функції $f(x) = k \cdot a^x$ (по варіантах, для кожного а):

– **Показова функція** — математична функція $f = a^x$. У речовинному випадку підстава ступені a — деяке ненегативне речове (дійсне) число, а аргументом функції є речовинний показник ступеня. Особливо виділяється випадок, коли в якості підстави ступеню виступає число e . Така функція називається експонентою.

№ варіанта	k	a ₁	a ₂
1	0,2	½	2,7
2	0,4	1/3	2,5
3	0,5	¼	1,5
4	0,7	1/5	1,4
5	0,8	1/8	1,2
6	1,2	1/10	5
7	1,4	2	1/10
8	1,6	3	0,3
9	1,8	4	0,2
10	2	5	0,4
11	2,2	1,2	1/8
12	2,5	1,4	1/5
13	3	1,5	¼
14	1/3	2,5	1/3
15	1/5	2,7	½

4. Побудуйте графік логарифмічної функції $y = \log_a x$ ($y = k \cdot \log_a x$ по варіантах, для кожного а)

№ варіанта	k	a ₁	a ₂
1	0,2	½	2,7
2	0,4	1/3	2,5
3	0,5	¼	1,5
4	0,7	1/5	1,4
5	0,8	1/8	1,2
6	1,2	1/10	5
7	1,4	2	1/10
8	1,6	3	0,3

9	1,8	4	0,2
10	2	5	0,4
11	2,2	1,2	1/8
12	2,5	1,4	1/5
13	3	1,5	¼
14	1/3	2,5	1/3
15	1/5	2,7	½

5. Побудуйте графік тригонометричних функцій:

$$y = \sin x$$

$$y = \cos x$$

$$y = \operatorname{tg} x$$

6. Побудуйте графік функцій: $y = \frac{\sin^2 x}{\cos x}$; $y = \frac{\sin x}{x}$

7. За допомогою графіків розв'яжете рівняння:

$$1. \sqrt[3]{5x + 7} - \sqrt[3]{5x - 12} = 1$$

8. Побудуйте графіки функцій і знайдіть екстремуми функцій:

№ варіанта	Функція
1	$f(x) = 2x^4 + 14x^3 - 45$
2	$f(x) = x^2 - 3x$
3	$f(x) = x^2 + 4x$
4	$f(x) = x^4 + 2x - 4$
5	$f(x) = x^4 + 4x^3 - x^2 + 2x - 5$

– *Mathcad дозволяє знаходити екстремуми функцій, які мають кінцеву кількість екстремумів. Для знаходження екстремуму використовуються функції **Minimize** і **Maximize**.*

9. Роздрукуйте результати своєї роботи, завершіть роботу програми Mathcad, Windows і виключите комп'ютер.

6. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ СТУДЕНТАМИ

7. ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗВІТУ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ, ПІДГОТОВКА ВИСНОВКІВ

8. ЗАХИСТ РОБОТИ

9. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ

Викладач оцінює роботу студентів на занятті, робить зауваження щодо роботи групи та засвоєнню лекційного матеріалу.

10. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати конспект лекції та відповідний розділ підручника.
2. Використовуючи середовище Mathcad, побудувати графіки функцій:

1) $y = x^2$;

2) $y = x^3$;

3) $y = \cos(x)$;

4) $y = \sin(x)$;

5) $y = \cos^2(x) + x^3$;

6) $y = 3x^3 - 5x^2$;

7) $y = \arcsin(x)$;

8) $y = 4^x$.